

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Eduskunta

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista (HE 70/2021 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnassa on Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista (HE 70/2021 vp). Valiokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:ltä, joka esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista, joka korvaisi vuodelta 2011 olevan ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa annetun lain.

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön muutettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi puhtaiden ja energiatehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämisestä. Lailla pyritään edistämään liikenteen päästövähennyksiä kasvattamalla nolla- ja vähäpäästöisten ajoneuvojen osuutta julkisissa hankinnoissa.

Tavaraliikenteen palveluhankintojen osalta lain soveltamisalaan sisältyisi lähinnä jätteiden keräys. SKAL:n saamien tietojen mukaan Suomen Posti Oy:n ulkopuolisilta toimijoilta hankkimat palvelut eivät kuulu lain soveltamisalaan. Nykytilan kuvauksessa kerrotaan, että Ramboll Oy:n taustaselvityksen mukaan kunnallisten jätehuoltoyhtiöiden palveluhankinnoissa on yhteensä noin 600 jätekuljetusautoa ja vuosittain kilpailutuksessa on yhteensä noin 100 jätekuljetusautoa.

Edelleen nykytilan kuvauksessa esitetään käynnissä oleva jätelain uudistushankkeen vaikuttavan tulevaisuudessa jätehuollon järjestämiseen siten, että jatkossa kunnat vastaisivat jätehuollon järjestämisestä nykyistä merkittävästi laajemmassa mittakaavassa. Lisäksi todetaan, että esitetyt palveluhankintojen määrät tulisivat mahdollisesti jatkossa kasvamaan.

SKAL toteaa, että jätelain uudistus on kuitenkin vielä eduskunnan käsittelyssä. Valmistelun edetessä edellä kuvattua vaikutusta on jo lievennetty, ja on mahdollista, että tältä osin muutosta ei ole tulossa lainkaan. SKAL ei kannata asukasjätettä koskevan kuljetusjärjestelmän muuttamista ja pitää tärkeänä, että kiinteistönhaltijalla on jatkossakin mahdollisuus itse valita asukasjätteitä kuljettava yritys. Jätelakia ei tule muuttaa niin, että kunta keskitetysti kilpailuttaisi asukasjätteiden keräilyä.

Lakiesityksen mukaan ympäristöystävälliseksi ja energiatehokkaaksi kuorma-autoksi katsotaan ajoneuvo, joka kulkee 100 %:sti jakeluinfradirektiivin (2014/94) määritelmän mukaisella vaihtoehtoisella polttoaineella, eli biopolttoaineella, sähköllä, kaasulla tai vedyllä.

SKAL pitää tärkeänä, että julkiset hankinnat ja kilpailutukset ovat teknologianeutraaleja eli hankintayksikön ei tule vaatia tiettyä käyttövoimaa, vaan luonnoksen mukaisia ajoneuvoja, jotka täyttävät edellä mainitun vaatimuksen koskien polttoainetta. Kohtelun tulee olla yhdenmukainen riippumatta siitä, mitä uusiutuvaa polttoainetta käytetään.

Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä olisi ehdotetun lain, sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamisen valvonta. Vaikutusarvion mukaan valvonnan järjestäminen ja siihen liittyvä neuvonta vaativat Liikenne- ja viestintävirastolla noin 2-3 henkilötyövuoden jatkuvaa resurssitarvetta. Tätä varten olisi varattava valtion tulo- ja menoarviossa vuosittain 260 000-390 000 euroa.

SKAL haluaa kiinnittää huomiota Liikenne- ja viestintäviraston toimintamahdollisuuksiin mm. julkisuudessaakin olleiden taloudellisten vaikeuksien ja pitkittyneiden YT-neuvotteluiden osalta. SKAL on huolissaan viraston voimavaroista ja jopa nykyisten perustehtävien hoitamisen onnistumisesta. Näin ollen SKAL edellyttää, että virastolle on varattava riittävä rahoitus ja henkilöstöresurssit erityisesti perustehtävien hoitamiseksi. Vasta tämän jälkeen voidaan virastolle osoittaa lisätehtäviä ja mikäli näin tehdään, on myös varmistettava vaikutusarvion mukainen lisätyömäärää vastaava lisärahoitus ja lisähenkilöstö.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Iiro Lehtonen
toimitusjohtaja

Ari Herrala
edunvalvontajohtaja